

Λιβάρδια Ποσειδωνίας

Τα δάση της θάλασσας

Ιούνιος 2008

Καταφύγιο ζωής στο Αιγαίο

Η Ποσειδωνία

το δάσος της θάλασσας

Το ενδημικό μεσογειακό θαλάσσιο φυτό Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*) αναγνωρίζεται ανάμεσα στα πιο σημαντικά είδη του μεσογειακού παράκτιου περιβάλλοντος. Δεν είναι φύκος αλλά ανώτερο φυτό που ανθοφορεί (Αγγειόσπερμο) και έχει το σπάνιο χαρακτηριστικό να συνθέτει ένα ιδιόμορφο βιότοπο: τα λιβάδια Ποσειδωνίας.

Η οικολογική σημασία της Ποσειδωνίας στα παράκτια νερά της Μεσογείου είναι τεράστια. Τα λιβάδια της αποτελούν καταφύγιο και περιοχή αναπαραγωγής μεγάλου αριθμού ψαριών και ασπόνδυλων οργανισμών (εμπορικού ενδιαφέροντος και μη).

Περισσότερα από 1200 διαφορετικά είδη έχουν εντοπιστεί στα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας. Αυτά μπορεί να είναι περιστασιακοί βοσκητές ή περιπλανώμενα είδη, καθώς και πλήρως προσαρμοσμένοι οργανισμοί που ζουν μέσα στις ρίζες, τους μίσχους και τα φύλλα του λιβαδιού.

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας συμβάλλουν επίσης σημαντικά στην οξυγόνωση του νερού και προσφέρουν ενέργεια στην τροφική αλυσίδα. Η Ποσειδωνία ως ανώτερο φυτό φωτοσυνθέτει, δεσμεύει δηλαδή διοξείδιο του άνθρακα (CO_2) χρησιμοποιώντας την ενέργεια του ήλιου και το μετατρέπει σε οργανικό άνθρακα για τη δημιουργία βιομάζας. Από τη φωτοσύνθεση παράγεται ως υποπροϊόν το πολύτιμο για εμάς οξυγόνο (O_2). Η παραπάνω διαδικασία καθιστά τη θαλάσσια βλάστηση και την Ποσειδωνία ειδικότερα, πολύ σημαντικό ρυθμιστή του παγκόσμιου κύκλου του άνθρακα και ένα “φυσικό” σύμμαχο ενάντια στις κλιματικές αλλαγές.

Ο ρόλος της Ποσειδωνίας στην προστασία των ακτών από τη διάβρωση είναι εξαιρετικά σημαντικός. Τα πολύτιμα λιβάδια ευδοκιμούν σε βάθη έως 30 με 40 μέτρα και σε εξαιρετικές περιπτώσεις σε ακόμη μεγαλύτερα βάθη. Μια λειτουργική ζώνη λιβαδιών θεωρείται σημαντικός σύμμαχος κατά της διάβρωσης που με τη σειρά της προκαλείται σε μεγάλο βαθμό από τη ραγδαία παράκτια ανάπτυξη και τις κλιματικές αλλαγές.

Όλοι οι παραπάνω λόγοι μας επιτρέπουν να παρομοιάσουμε τα λιβάδια της Ποσειδωνίας με τα αγαπημένα μας δάση στη στεριά τα οποία απειλούνται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και κατά συνέπεια χρήζουν άμεσης φροντίδας και προστασίας. Πρέπει να τονίσουμε επίσης ότι η Ποσειδωνία μεγαλώνει με εξαιρετικά αργούς ρυθμούς (1-6 εκ./χρόνο) με αποτέλεσμα να απαιτούνται αιώνες για την φυσική αποκατάσταση των λιβαδιών της!

Η Ποσειδωνία

κινδυνεύει!

Τα ευπαθή λιβάδια Ποσειδωνίας απειλούνται από μια σειρά από ανθρώπινες δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την αυξανόμενη πίεση από τα εκατομμύρια των ανθρώπων που καταφθάνουν στις ακτές της Μεσογείου για να ζήσουν μόνιμα ή να περάσουν τις διακοπές τους. Η αύξηση του πληθυσμού οδηγεί σε αυξημένους ρυθμούς κατανάλωσης πόρων (γη, τροφή, αέρας, ενέργεια) και δραματική αύξηση παραγωγής ρύπων.

Ο συνολικός πληθυσμός της παράκτιας ζώνης της Μεσογείου ανέβηκε από 270 σε 580 εκατομμύρια ανθρώπους από το 1950 ως το 2000, ενώ ο αριθμός των τουριστών αναμένεται να αυξηθεί από 135 εκατ. το 1996 σε 235-300 εκατ. το 2025.

Για να φιλοξενήσουν τον αυξανόμενο πληθυσμό κατοίκων και επισκεπτών, οι μεσογειακές ακτές βρίσκονται μπροστά σε μια δραματική αύξηση της αστικής ανάπτυξης. Η κατασκευή ξενοδοχείων, σπιτιών, δρόμων, λιμανιών και άλλων υποδομών στις ακτές της Μεσογείου, ακόμα και σε μικρή απόσταση από αυτές, αυξάνει την ποσότητα ιζήματος που μεταφέρεται στη θάλασσα με τη βροχή ή τα ποτάμια. Φυσικά, όσο αυξάνεται η θολερότητα του νερού τόσο μειώνεται το φως που φτάνει στον πυθμένα. Όπως όλα τα φυτά έτσι και η Ποσειδωνία χρειάζεται φως για να μεγαλώσει. Το ιζήμα καλύπτει τα φύλλα της και αυτό επιδεινώνει το πρόβλημα της ανεπάρκειας φωτός. Τόσο τα θολά νερά όσο και η κάλυψη της Ποσειδωνίας από λάσπη, έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα λιβάδια του φυτού. Ένας ρυθμός ιζηματοπόθεσης μεγαλύτερος των 6-7 cm/χρόνο είναι αρκετός για να θάψει ένα λιβάδι Ποσειδωνίας.

Η Ποσειδωνία είναι επίσης ευαίσθητη στη ρύπανση, τόσο από χερσαίες πηγές όσο και τη ναυτιλία. Η αστικοποίηση συνοδεύεται από αύξηση της βιομηχανίας και της εντατικής γεωργίας, με αποτέλεσμα να χύνονται κατευθείαν στη θάλασσα ή να καταλήγουν σε αυτή μέσω ποταμών και ρεμάτων τοξικά απόβλητα και γεωργικές απορροές πλούσιες σε φυτοφάρμακα.

Η αύξηση της ανθρώπινης δραστηριότητας γύρω από τις ακτές της Μεσογείου δημιουργεί ολοένα μεγαλύτερη πίεση

για την εκμετάλλευση του παράκτιου χώρου. Η αστική, τουριστική και βιομηχανική ανάπτυξη έχει προκαλέσει μεγάλες αλλαγές στο παράκτιο περιβάλλον. Ένα συνηθισμένο παράδειγμα είναι η τοποθέτηση αγκυροβολίων για τον ασφαλή ελλιμενισμό του τεράστιου αριθμού σκαφών αναψυχής για τους τουρίστες. Συχνά τα αγκυροβόλια είναι απαραίτητα μόνο λίγες εβδομάδες το χρόνο, στη διάρκεια μονάχα της τουριστικής περιόδου.

Διαφορετικά συστήματα και τύποι αγκυροβολίων έχουν διαφορετικές επιπτώσεις: μερικά συστήματα αγκυροβολίας είναι πιο καταστροφικά από άλλα όπως βλέπετε και στη φωτογραφία.

Μπετόν μέσα σε λιβάδια Ποσειδωνίας χρησιμοποιούνται συχνά για να κρατούν τις σηματοδούρες για τα σκάφη αναψυχής σε τουριστικές περιοχές

Υπάρχουν όμως και λιγότερο συχνές αλλά αναλογικά πολύ πιο καταστροφικές δραστηριότητες με άμεσες επιπτώσεις στα λιβάδια Ποσειδωνίας. Η κατασκευή λιμανιών σε μέρη όπου υπάρχει λιβάδι Ποσειδωνίας για παράδειγμα, είναι αρκετά συνηθισμένη. Το ίδιο ισχύει και για την τοποθέτηση αγωγών για βιομηχανικά ή αστικά λύματα.

Το ψάρεμα με συρόμενα δίκτυα βυθού είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να καταστρέψει μεγάλα τμήματα λιβαδιών Ποσειδωνίας.

Άλλη μια απειλή για την Ποσειδωνία είναι τα συρόμενα δίκτυα βυθού με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τη μηχανότρατα. Το ψάρεμα με συρόμενα δίκτυα βυθού είναι μια διαδεδομένη τεχνική για την αλιεία ψαριών, μαλακίων και οστρακοειδών. Η – ούτως ή άλλως – παράνομη χρήση συρόμενων αλιευτικών εργαλείων πάνω στα λιβάδια Ποσειδωνίας έχει καταστροφικές επιπτώσεις. Η πρόσφατη ευρωπαϊκή νομοθεσία για τη αλιεία στη Μεσόγειο, απαγόρευσε την πεζότρατα (βιντζότρατα), ένα αλιευτικό εργαλείο που χρησιμοποιείται παραδοσιακά πάνω στα λιβάδια της Ποσειδωνίας, ενώ η χρήση της μηχανότρατας απαγορεύεται σε βάθη μικρότερα από 50 μέτρα.

Μεγάλη απειλή για τα λιβάδια της Ποσειδωνίας είναι και η εξάπλωση των *Caulerpa racemosa* και *Caulerpa taxifolia*, θαλάσσιων φυκών που έχουν εισβάλει στη Μεσόγειο και παίρνουν την θέση της Ποσειδωνίας αλλά και οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές που γίνονται ιδιαίτερα αισθητές στο ευαίσθητο οικοσύστημα της Μεσογείου.

Όλες αυτές οι δραστηριότητες επιδρούν άμεσα και καταστροφικά πάνω στην Ποσειδωνία. Κάθε φορά, προκύπτει το ίδιο ψευδοδίλημμα: Ανάπτυξη ή Περιβάλλον. Η καταστροφή της Ποσειδωνίας όμως έχει τελικά καταστροφικές συνέπειες σε πολλούς τομείς της ζωής και της οικονομίας. Αντίθετα η προστασία της αποδεικνύεται σημαντικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης και όχι εχθρός της.

Η Ποσειδωνία

προστατεύεται;

Η σπουδαιότητα της Ποσειδωνίας στο παράκτιο οικοσύστημα της Μεσογείου είναι πολύ μεγάλη και πλήρως αναγνωρισμένη από πολλές συμφωνίες για την προστασία της φύσης, όπως η Σύμβαση της Βαρκελώνης για την προστασία της Μεσογείου και τα σχετικά Πρωτόκολλα, ιδιαίτερα το Πρωτόκολλο SPAMI (Πρωτόκολλο για τις ειδικά προστατευόμενες περιοχές και τη βιοποικιλότητα στη Μεσόγειο).

Τα λιβάδια Ποσειδωνίας συμπεριλαμβάνονται επίσης σαν οικότοπος προτεραιότητας στο Παράρτημα Ι (σημείο 1.12) της Οδηγίας για τους Οικότοπους (ΕΚ/92/43), που είναι ένας βασικός πυλώνας του συστήματος προστασίας της φύσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Παράρτημα Ι της συγκεκριμένης Οδηγίας περιλαμβάνει «τύπους φυσικών βιοτόπων Κοινοτικού ενδιαφέροντος των οποίων η προστασία προϋποθέτει τον καθορισμό ειδικών περιοχών προστασίας». Εφόσον τα λιβάδια Ποσειδωνίας έχουν ταξινομηθεί ως «οικότοποι προτεραιότητας», όλες οι περιοχές που περιέχουν Ποσειδωνία θεωρούνται τοποθεσίες Κοινοτικής σπουδαιότητας που πρέπει να προστατευθούν. Είναι επίσης σημαντικό να καταλάβουμε ότι η Οδηγία για τους Οικότοπους προστατεύει όχι μόνο το είδος Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*), αλλά και τον ιδιαίτερο οικότοπο που διαμορφώνουν τα λιβάδια της Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanicae*).

Στις χώρες-μέλη όπου οι τοποθεσίες που φιλοξενούν τουλάχιστον ένα είδος οικότοπου προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων και των λιβαδιών Ποσειδωνίας, αντιπροσωπεύουν περισσότερο από 5% της εθνικής επικράτειας μπορούν να επιτραπούν εξαιρέσεις υπό τον όρο ότι θα συμφωνήσουν οι ειδικοί της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Άρθρο 4(2)).

Η αυστηρότητα με την οποία αντιμετωπίζει τους οικότοπους προτεραιότητας η Ε.Ε. φαίνεται ξεκάθαρα στην Οδηγία για τους Οικότοπους (Άρθρο 6(4)):

“Εάν, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων και ελλείψει εναλλακτικών λύσεων, ένα σχέδιο πρέπει να πραγματοποιηθεί για άλλους επιτακτικούς λόγους σημαντικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως, το κράτος μέλος λαμβάνει κάθε αναγκαίο αντισταθμιστικό μέτρο ώστε να εξασφαλισθεί η

προστασία της συνολικής συνοχής του Δικτύου Natura 2000. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή σχετικά με τα αντισταθμιστικά μέτρα που έλαβε.”

Και..

“Όταν ο τόπος περί του οποίου πρόκειται είναι τόπος όπου ευρίσκονται ένας τύπος φυσικού οικότοπου προτεραιότητας ή/και ένα είδος προτεραιότητας, είναι δυνατόν να προβληθούν μόνον επιχειρήματα σχετικά με την υγεία ανθρώπων και τη δημόσια ασφάλεια ή σχετικά με θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον, ή, κατόπιν γνωμοδότησεως της Επιτροπής, άλλοι επιτακτικοί σημαντικοί λόγοι σημαντικού δημοσίου συμφέροντος.”

Επιπλέον, ο Κανονισμός της ΕΚ 1967/2006 σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα, απαγορεύει το ψάρεμα με τράτες, δράγες, γρι-γρι, γρίπους, πεζότρατες ή παρόμοια δίχτυα πάνω από λιβάδια θαλάσσιας βλάστησης και ειδικά τα λιβάδια Ποσειδωνίας!

Ο Κανονισμός επιτρέπει εξαίρεση υπό τον όρο ότι «οι αλιευτικές δραστηριότητες δεν θίγουν περισσότερο από 33% των εκτάσεων θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia oceanica* εντός της περιοχής που περιλαμβάνει το σχέδιο διαχείρισης» και ότι «οι αλιευτικές δραστηριότητες δεν θίγουν περισσότερο από 10% των εκτάσεων θαλάσσιας βλάστησης στα χωρικά ύδατα του κράτους μέλους».

Προϋπόθεση βέβαια για τον υπολογισμό οποιουδήποτε ποσοστού είναι η πλήρης χαρτογράφηση των λιβαδιών της Ποσειδωνίας από τα κράτη μέλη της Ε.Ε. κάτι που στην Ελλάδα τουλάχιστο απέχει πολύ από την πραγματικότητα!

Στην Ελλάδα, όπως θα δούμε με μεγαλύτερη λεπτομέρεια παρακάτω, οι φυσικές συνθήκες για την εξάπλωση των λιβαδιών της Ποσειδωνίας είναι ιδανικές αλλά δυστυχώς η απαράδεκτη καθυστέρηση στη χαρτογράφηση των λιβαδιών αφήνει ένα τεράστιο κενό που όχι μόνο κάνει αδύνατη την προστασία τους (όπως ορίζουν οι παραπάνω νομοθεσίες) αλλά επιπλέον αφήνει ελεύθερο το πεδίο για την καταστροφή τους.

Το πρόβλημα της Ποσειδωνίας

στην Ελλάδα

Η Ποσειδωνία στην Ελλάδα υποφέρει από την απουσία χαρτογράφησης όπως ακριβώς τα δάση μας από την απουσία εθνικού δασολογίου. Κάποιοι υποστηρίζουν πως η θαλάσσια βλάστηση βρίσκεται σε ακόμη πιο δεινή θέση αφού η καταστροφή της συντελείται κάτω από την επιφάνεια και δεν γίνεται αντιληπτή από τον περισσότερο κόσμο. Όπως αναφέραμε παραπάνω, η απουσία χαρτογράφησης καθιστά την προστασία των λιβαδιών της Ποσειδωνίας αδύνατη!

Στα πλαίσια της εφαρμογής της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, λιβάδια Ποσειδωνίας χαρτογραφήθηκαν σε περίπου 60 από τις θαλάσσιες περιοχές Natura 2000 στην Ελλάδα. Αυτό που ίσως οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν είναι ότι δεν έχει καν ολοκληρωθεί η χαρτογράφηση όλων των περιοχών Natura 2000! Υπάρχουν έντονες ενδείξεις για την ύπαρξη Ποσειδωνίας σε 50 με 100 επιπλέον τοποθεσίες Natura αλλά και σε πολλές άλλες ελληνικές παράκτιες περιοχές οι οποίες δεν ανήκουν στο δίκτυο Natura.

Επομένως, γίνεται προφανές ότι μόνο ένα πολύ μικρό τμήμα της πραγματικής έκτασης της Ποσειδωνίας στην Ελλάδα έχει χαρτογραφηθεί και αυτό δεν ξεπερνάει το 10-20% της συνολικής έκτασης στις παράκτιες περιοχές της χώρας.

Οι επιπτώσεις από την απουσία χαρτογράφησης γίνονται αντιληπτές στην παρακάτω περίπτωση. Στις 4 Ιουνίου 2007 το ελληνικό Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εξέδωσε μια απόφαση σε μια προσπάθεια να εφαρμόσει τον Κανονισμό για την αλιεία που απαγορεύει το ψάρεμα πάνω από τη θαλάσσια βλάστηση. Με την απόφαση αυτή το Υπουργείο προχωρά στην απαγόρευση της αλιείας με συρόμενα εργαλεία μόνο σε 57 περιοχές Natura 2000 όπου υπάρχει Ποσειδωνία αλλά δεν κάνει καμία αναφορά στην “αχαρτογράφητη” Ποσειδωνία!

Με άλλα λόγια, σχεδόν 80-90% της Ποσειδωνίας έχει μείνει απροστάτευτη από τις καταστροφικές επιπτώσεις της αλιείας με συρόμενα εργαλεία στην Ελλάδα, γεγονός που αποτελεί σαφή παραβίαση του Μεσογειακού Κανονισμού και της Οδηγίας για τους Οικοτόπους. Δεν είναι επίσης παράξενο που στην Ελλάδα δεν γίνεται λόγος για τα

“αντισταθμιστικά μέτρα” στη συνήθη περίπτωση που κάποιο αναπτυξιακό έργο “σκοντάφτει” πάνω στην Ποσειδωνία αφού δεν είναι ορισμένες οι περιοχές με λιβάδια Ποσειδωνίας.

Θαλάσσια Καταφύγια

και Ποσειδωνία

Η εκστρατεία της Greenpeace έχει στόχο τη δημιουργία ενός δικτύου θαλάσσιων καταφυγίων που θα καλύπτει το 40% της επιφάνειας της θάλασσας. Στην περιοχή της Μεσογείου αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία ενός αντιπροσωπευτικού δικτύου, το οποίο θα περιλαμβάνει περιοχές μεγάλης έκτασης στις ανοιχτές θάλασσες και ένα μωσαϊκό από μικρότερες στην παράκτια ζώνη.

Τα λιβάδια της Ποσειδωνίας, αφού εντοπιστούν και γίνει η χαρτογράφησή τους, θα πρέπει να αποτελέσουν κύριο τμήμα του δικτύου θαλάσσιων καταφυγίων, ώστε να συμπληρωθεί και να ενισχυθεί η συνολική προστασία του παράκτιου περιβάλλοντος στη Μεσόγειο και στην Ελλάδα ειδικότερα.

Προκειμένου να προστατευτεί ολόκληρο το φάσμα της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, είναι απαραίτητο στο δίκτυο των θαλάσσιων καταφυγίων να περιλαμβάνονται όλοι οι σημαντικοί οικότοποι. Οι επιστήμονες έχουν προσδιορίσει ορισμένα χρήσιμα κριτήρια που βοηθούν στον ορισμό των περιοχών με τη μεγαλύτερη προτεραιότητα οι οποίες θα πρέπει να προστατευτούν ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Τα κριτήρια αυτά είναι τα παρακάτω:

- ⊙ Περιοχές που περιλαμβάνουν πολύτιμους οικότοπους, όπως τα λιβάδια θαλάσσιας βλάστησης.
- ⊙ Περιοχές όπου τα θαλάσσια είδη περνούν σημαντικές φάσεις της ζωής τους, π.χ. τόποι αναπαραγωγής, περιοχές ανάπτυξης.
- ⊙ Περιοχές που συντηρούν είδη υπό εξαφάνιση ή υπό έντονη εκμετάλλευση.
- ⊙ Περιοχές που προσφέρουν σημαντικά οικολογικά οφέλη.

Ειδικότερα για την περιοχή της Μεσογείου υπάρχουν πολλές συμφωνίες και δεσμεύσεις για την προστασία της σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, αλλά δεν έχει γίνει η απαραίτητη πρόοδος για τη δημιουργία ενός δικτύου θαλάσσιων καταφυγίων.

Συγκεκριμένα, τα Μεσογειακά κράτη, μετά την υπογραφή σχετικών συμφωνιών, έχουν ήδη δεσμευτεί ανάμεσα στα άλλα:

- από το 1992, να δημιουργήσουν ένα σύστημα προστατευόμενων περιοχών ή περιοχών όπου θα πρέπει να ληφθούν ειδικά μέτρα για την προστασία της βιοποικιλότητας, σύμφωνα με τη Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα (CBD),

- από το 1995, να προστατεύουν, να διατηρούν και να διαχειρίζονται με βιώσιμο και περιβαλλοντικά ορθό τρόπο περιοχές ιδιαίτερης φυσικής και πολιτιστικής αξίας, με την καθιέρωση των "Περιοχών Ειδικής Προστασίας Μεσογειακού Ενδιαφέροντος" (SPAMIs), όπως ορίζει το τροποποιημένο Πρωτόκολλο SPA της Συνθήκης της Βαρκελώνης,

- από το 2002 και σύμφωνα με το Σχέδιο για την Εφαρμογή των αποφάσεων της Παγκόσμιας Διάσκεψης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (WSSD), να δημιουργήσουν θαλάσσια καταφύγια σύμφωνα με τη διεθνή νομοθεσία και βάσει επιστημονικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων και αντιπροσωπευτικών δικτύων μέχρι το 2012 καθώς και να προσδιορίσουν τοπικούς χρονικούς αποκλεισμούς των περιοχών και περιόδων αναπαραγωγής,

- από το 2004, στον απόηχο του στόχου της WSSD, να δημιουργήσουν ένα παγκόσμιο δίκτυο, αποτελεσματικά διαχειριζόμενων και οικολογικά αντιπροσωπευτικών εθνικών και διεθνών προστατευόμενων περιοχών έως το 2012, οι οποίες θα συμβάλλουν συλλογικά στην κατάκτηση του στόχου για σημαντική μείωση του σημερινού ποσοστού απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010, όπως ορίζει η Απόφαση VII / 28,

- από το 2006, σύμφωνα με τον Κανονισμό της ΕΚ 1967/2006 σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα, να καθορίσουν θαλάσσιες περιοχές προστασίας από την αλιεία για την προστασία των ιχθυοποθεμάτων και του θαλάσσιου περιβάλλοντος γενικότερα (Κεφάλαιο III, Άρθρα 5-6-7).

Τα λιβάδια Ποσειδωνίας χρειάζονται μόνο λίγα λεπτά για να καταστραφούν και δεκαετίες για να αποκατασταθούν. Κάθε φορά όμως που καταστρέφεται ένα λιβάδι Ποσειδωνίας, χάνεται ένας μικρός πνεύμονας της θάλασσας και ένα καταφύγιο για τη θαλάσσια ζωή.

Ας προστατεύσουμε

τα δάση της Ποσειδωνίας

Την ευθύνη και την αρμοδιότητα για την προστασία της Ποσειδωνίας στην Ελλάδα τη μοιράζονται τα Υπουργεία ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Εμπορικής Ναυτιλίας.

Το πρώτο βήμα να προστατεύσουμε την Ποσειδωνία είναι να γίνει το αυτόνοτο: να μάθουμε, πού και σε τι κατάσταση βρίσκονται τα λιβάδια της Ποσειδωνίας στην χώρα μας! Μόνο σε αυτή την περίπτωση μπορεί να εφαρμοστεί σωστά η Οδηγία για τους Οικότοπους, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την Αλιεία αλλά και να επιτευχθεί η συνοχή των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

Η αυξανόμενη πίεση που ασκείται στο παράκτιο περιβάλλον της Μεσογείου από μια σειρά από απειλές που εκτείνονται από την παράκτια και αστική ανάπτυξη ως τις κλιματικές αλλαγές, κάνει την προστασία της Ποσειδωνίας αλλά και του παράκτιου περιβάλλοντος πιο επιτακτική. Απαραίτητο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι να ξεκινήσει άμεσα η χαρτογράφηση της Ποσειδωνίας κατά μήκος της ελληνικής ακτογραμμής.

Περιμένουμε από τα αρμόδια Υπουργεία να πάρουν τα απαραίτητα μέτρα για να σωθούν τα λιβάδια της Ποσειδωνίας – τα δάση της θάλασσάς μας!

Η Greenpeace ευχαριστεί...

τον Alessandro Gianni και τον Marco Care για την
παροχή του φωτογραφικού υλικού.

GREENPEACE

Βιβλιογραφία

1. **UNEP/EEA**, 2006, *State and pressures of the marine and coastal Mediterranean environment*. EEA Report n.4, European Environment Agency, Copenhagen.
2. **Greenpeace**, 1991, *Posidonia Oceanica: The forest undersea. Posidonia oceanica meadows in the Mediterranean sea: Status and Distribution*, 7th Intergovernmental Meeting of the Barcelona Convention, Egypt.
3. **Boudouresque C.F. et al.** 2006, *Préservation et conservation des herbiers à Posidonia oceanica*, RAMOGE pub. 1-202.
4. **Pascualini, V., Pergent-Martini, C., Pergent, G.**, 1999. *Environmental impact identification along the Corsican coast (Mediterranean sea) using image processing*, Aquatic Botany 65, 311-320.
5. **Παναγιώτης Παναγιωτίδης**, Σωτήρης Ορφανίδης, Αικατερίνη Σιακαβάρα, Σάββας Χαριτωνίδης, Παρασκευή Δρακοπούλου, 2006: *Χαρτογράφηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας στο Αιγαίο (NA Μεσόγειος)*, Εργαστήριο Μεσογειακής Βλάστησης, Μάλτα.
6. **Σ. Ορφανίδης, Π. Παναγιωτίδης, Αικ. Σιακαβάρα.** 2005. *Βενθικά Μακρόφυτα: Βασικές τάσεις ποικιλίας και κατανομής. Κατάσταση του ελληνικού θαλάσσιου περιβάλλοντος*, Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιας Έρευνας, Αθήνα, Ελλάδα.
7. **Browman H.I. & Stergiou K.I.** (eds). 2004, *Marine Protected Areas as a central element of ecosystem-based management: defining their location, size and number*, In: Browman HI, Stergiou KI (eds) *Perspectives on ecosystem-based approaches to the management of marine resources*, Marine Ecology Progress Series, 274: 271-272
8. **Roberts, C.M. et al.** 2003, *Ecological criteria for evaluating candidate sites for marine reserves*, Ecological applications 13 (1, suppl): 5199-5215.
9. **Greenpeace**, 2006, *Μεσόγειος, Καταφύγιο Ζωής*, Αθήνα, Ελλάδα.
10. **Borum, J. et al.** (Ed.). 2004. *European seagrasses: an introduction to monitoring and management. Monitoring and Managing of European Seagrasses Project (M&MS): [S.I.]*. ISBN 87-89143-21-3.

GREENPEACE

Η Greenpeace είναι μια διεθνής μη κερδοσκοπική οργάνωση που με τη δράση της αναδεικνύει τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα και προωθεί αποτελεσματικές λύσεις για ένα πράσινο και ειρηνικό μέλλον.

Κλεισόβης 9, 10677 Αθήνα
Τ: 210 38 40 774-5
Φ: 210 38 04 008

www.stopclimatechange.gr
www.greenpeace.gr

Το υλικό αυτό έχει παραχθεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των υποστηρικτών μας